

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน*
THE PRIORITY NEEDS OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION BASED ON
THE CONCEPT OF HAPPY LEARNING FOR STUDENTS

สุพีรา ดาวเรือง*, อธิภัทร คุโลภาส, เพ็ญวรา ชูประวัตติ, สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา
Supeera Daoruang*, Dhirapat Kulophas, Penvara Xupravati, Suebsakul Narintarangkul Na Ayudhaya

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: jajjed@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมพหุระยะ ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณด้วยสูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากประชากรโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดและประเมินผล รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การเห็นคุณค่าของชีวิต รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเรียนและเลือกเรียนอย่างอิสระ การมีอารมณ์เชิงบวก การมีเป้าหมายในการเรียนรู้ การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และการนำความรู้ไปใช้ ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความสุขของผู้เรียน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแนวคิดจากการวัดผลเพื่อการจัดอันดับ ไปสู่การวัดผลเพื่อพัฒนาศักยภาพรายบุคคล สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้เพียงพอเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหารวิชาการ, การเรียนรู้อย่างมีความสุข

Abstract

This study aimed to analyze the essential needs for the development of academic administration in secondary schools under the Office of the Basic Education Commission based on

the concept of students' happy learning. A multiphase mixed methods research design was employed, incorporating both quantitative and qualitative approaches. The sample consisted of 342 secondary schools under the Office of the Basic Education Commission, determined using Yamane's formula with a confidence level of 95%. The data collection instrument was a 5-point Likert scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNI Modified). The research findings revealed that, in terms of academic administration, the area with the highest essential need was assessment and evaluation, followed by curriculum development, learning environments and resources, and instructional management, respectively. Regarding the concept of students' happy learning, the highest essential need was "life appreciation," followed by autonomous participation in learning, positive emotions, learning goal orientation, interpersonal relationships, and knowledge application. These findings indicate that schools should prioritize the development of assessment tools that promote students' well-being, particularly by shifting from ranking-based assessments to those that foster individual potential, motivation, and meaningful learning. Additionally, school administrators should provide adequate support for learning materials and resources to create learning environments that enhance students' happiness in the learning process.

Keywords: Priority Needs, Academic Administration, Happy Learning

บทนำ

การเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา และเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกสถานศึกษาต้องให้ผู้เรียนมีการศึกษาไปพร้อมกับการมีความสุข เพราะผลลัพธ์ทางการศึกษา คือ ผู้เรียน ดังนั้น ความสุขของผู้เรียนจึงควรเป็นเป้าประสงค์หลักของโรงเรียน และการศึกษาที่ดีควรพัฒนาความสุขของบุคคล เพราะความสุขนั้นจะนำมาสู่การเรียนรู้ที่มีความคงทน ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต การรับรู้คุณภาพชีวิต และความอยู่ดีมีสุข เป็นระดับที่บุคคลประเมินคุณภาพหรือความพึงพอใจ เกี่ยวกับชีวิตของตนเองในภาพรวมหรือในบริบทเฉพาะการมีความสุขส่งผลในเชิงบวกต่อสุขภาพกายและใจของคนสำหรับในกลุ่มเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสุขมากกว่ามีผลการเรียนดีกว่า มีพฤติกรรมในห้องเรียนที่ดีกว่า มีปัญหาเชิงพฤติกรรมน้อยกว่า และมีความสัมพันธ์กับครูและเพื่อนที่ดีกว่านักเรียนที่มีความสุขน้อยกว่า (Huebner, E. S. R., 2006)

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สภาพของสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น จากแนวโน้มดังกล่าวมีผลต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทหลักฉบับปัจจุบันในการขับเคลื่อนประเทศสู่ “สังคมแห่งโอกาสและความหวัง” โดยเน้นการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 บนฐานของความเสมอภาค เท่าเทียม และมีความสุขในชีวิตอย่างยั่งยืน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” แนวโน้มการดำเนินงานในอนาคตด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง มีความสุข ผู้เรียนได้รับการพัฒนาครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ Head Heart Hand และ Health เพื่อให้ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะและพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย สามารถแสวงหาองค์ความรู้ได้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ในยุคปัจจุบัน สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาการและคุณภาพชีวิตอย่างสมดุล ทั้งนี้ แนวทางการจัดการศึกษาต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายและนโยบายของรัฐ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2580 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ควบคู่กับคุณธรรม ความสุข และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ตลอดจนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรม จากผลการวิจัยในช่วงหลังเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ พบว่า การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากคุณภาพของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ระบุว่า งานวิชาการเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมทั้งด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมถึงการพัฒนาครูและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกระดับทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) จากข้อมูลเชิงสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาหลายแห่งยังมีความแตกต่างด้านคุณภาพทางวิชาการ ส่งผลให้ผู้เรียนในบางพื้นที่ขาดความสุขในการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือขาดแรงจูงใจในการเรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง “ความต้องการจำเป็น” (Needs) ที่ UNESCO อธิบายว่า เป็นช่องว่างระหว่างสภาพจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการวางแผนพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย การศึกษาครั้งนี้จึงตั้งอยู่บนหลักแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข (Happy Learning) ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychology) (UNESCO, 2021) และหลักการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในปัจจุบัน แนวคิดด้านคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เปลี่ยนจากการมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว ไปสู่การพิจารณาความสุข และพัฒนาการรอบด้านของผู้เรียนด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สังคม หรือ คุณลักษณะเชิงบวกที่หล่อหลอมผู้เรียนให้เติบโตอย่างสมดุล ครอบคลุมถึงความสุขในการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการเติบโตอย่างสมดุลของผู้เรียน จึงทำให้การบริหารวิชาการในสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนต้องการการส่งเสริมทั้งด้านความรู้ ทักษะชีวิต และแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องจากบริบทดังกล่าว งานวิจัยเรื่อง “ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน” จึงเกิดขึ้นเพื่อศึกษาความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาการบริหารวิชาการให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนในบริบทจริงของสถานศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา และการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

ประชากร คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,343 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, T., 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น (confident interval) 95 %

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และตัวแทนนักเรียนในโรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 2,052 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยการสร้างเครื่องมือเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นประเด็นคำถามที่ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารวิชาการและด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน จากนั้นผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง และนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการวิจัยทางการศึกษา เพื่อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ในการเก็บข้อมูลจริง หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อประเมินความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเครื่องมือมีความมั่นคงและเหมาะสมต่อการนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยจริงอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิเคราะห์ พบว่า เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้อย่างน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพที่ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการสร้างเครื่องมือเริ่มจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นประเด็นคำถามในแบบสอบถาม จากนั้นจัดทำร่างฉบับแรก และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการวิจัย ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสามารถใช้ได้ หลังจากปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำ

เครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเครื่องมือมีความมั่นคงทางสถิติ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 342 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 297 โรงเรียน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 87 ทั้งนี้ เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ดำเนินการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนผ่านจากการเรียนการสอนแบบปกติสู่การเรียนออนไลน์กะทันหัน ทำให้ครูและนักเรียนต้องปรับตัวในระยะเวลาอันจำกัด และอาจขาดความพร้อมในหลายด้าน เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยี การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์การเรียนรู้ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percent) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการคำนวณหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index : PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพที่ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียน และผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียนมีผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพที่ปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI _{Modified}	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.088	0.579	ปานกลาง	4.490	0.529	มากที่สุด	0.454	2
1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา	3.090	0.578	ปานกลาง	4.481	0.535	มากที่สุด	0.450	2
1.2 การกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้	3.087	0.617	ปานกลาง	4.499	0.557	มากที่สุด	0.457	1
2. การจัดการเรียนการสอน	3.057	0.629	ปานกลาง	4.431	0.618	มากที่สุด	0.449	4
1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้	3.098	0.612	ปานกลาง	4.489	0.563	มากที่สุด	0.449	2
1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้	3.054	0.642	ปานกลาง	4.438	0.612	มากที่สุด	0.453	1
1.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.061	0.649	ปานกลาง	4.423	0.650	มากที่สุด	0.445	3

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการ (ต่อ)

การบริหารวิชาการโรงเรียน มัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI _{Modified}	ลำดับ
3. การวัดและประเมินผล	3.013	0.649	ปานกลาง	4.458	0.587	มากที่สุด	0.479	1
1.1 การกำหนดแนวปฏิบัติในการวัด ประเมินผล	3.001	0.632	ปานกลาง	4.451	0.576	มากที่สุด	0.483	1
1.2 การพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผล	3.010	0.689	ปานกลาง	4.457	0.606	มากที่สุด	0.481	2
1.3 การวัดประเมินผลผู้เรียน	2.978	0.692	ปานกลาง	4.392	0.654	มากที่สุด	0.475	3
4. การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและ แหล่งเรียนรู้	3.059	0.642	ปานกลาง	4.442	0.613	มากที่สุด	0.452	3
1.1 การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้	3.063	0.659	ปานกลาง	4.443	0.620	มากที่สุด	0.451	2
1.2 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	3.056	0.651	ปานกลาง	4.441	0.622	มากที่สุด	0.453	1
รวมเฉลี่ย	3.092	0.560	ปานกลาง	4.502	0.519	มากที่สุด	0.456	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข พบว่า ภาพรวมการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.092$, S.D. = 0.560) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.088$, S.D. = 0.579) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.059$, S.D. = 0.642) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.057$, S.D. = 0.629) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.013$, S.D. = 0.649)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.502$, S.D. = 0.519) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.490$, S.D. = 0.529) รองลงมา คือ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.458$, S.D. = 0.587) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อมสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.442$, S.D. = 0.613) ส่วนด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.431$, S.D. = 0.618)

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} = 0.456 คิดเป็นร้อยละ 45.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าลำดับความต้องจำเป็นพัฒาลำดับแรก คือ การวัดและประเมินผล (PNI_{Modified} = 0.479) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร (PNI_{Modified} = 0.454) รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ (PNI_{Modified} = 0.452) และการจัดการเรียนการสอน (PNI_{Modified} = 0.449) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม จำแนกตามการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของผู้เรียน มีผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนในภาพรวม จำแนกตามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI Modified	ลำดับ
1. การเห็นคุณค่าของชีวิต	3.053	0.592	ปานกลาง	4.485	0.534	มากที่สุด	0.469	1
2. การมีเป้าหมายในการเรียนรู้	3.098	0.564	ปานกลาง	4.501	0.524	มากที่สุด	0.453	4
3. การมีอารมณ์เชิงบวก	3.070	0.593	ปานกลาง	4.486	0.537	มากที่สุด	0.461	3
4. การมีความรู้ความเข้าใจและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้	3.128	0.568	ปานกลาง	4.520	0.525	มากที่สุด	0.445	6
5. การมีส่วนร่วมในการเรียนและเลือกเรียนอย่างอิสระ	3.057	0.598	ปานกลาง	4.487	0.537	มากที่สุด	0.468	2
6. การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล	3.103	0.587	ปานกลาง	4.501	0.543	มากที่สุด	0.450	5
รวมเฉลี่ย	3.085	0.563	ปานกลาง	4.497	0.523	มากที่สุด	0.458	

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน โดยภาพรวม พบว่า การบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.085$, S.D. = 0.563) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีความรู้ความเข้าใจและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ($\bar{X} = 3.128$, S.D. = 0.568) รองลงมา คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.103$, S.D. = 0.587) รองลงมา คือ การมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.098$, S.D. = 0.564) รองลงมา คือ การมีอารมณ์เชิงบวก ($\bar{X} = 3.070$, S.D. = 0.593) การมีส่วนร่วมในการเรียนและเลือกเรียนอย่างอิสระ ($\bar{X} = 3.057$, S.D. = 0.598) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเห็นคุณค่าของชีวิต ($\bar{X} = 3.053$, S.D. = 0.592)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.497$, S.D. = 0.523) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การมีความรู้ความเข้าใจและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ ($\bar{X} = 4.520$, S.D. = 0.525) รองลงมา คือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.501$, S.D. = 0.543) และการมีเป้าหมายในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.501$, S.D. = 0.524) การมีส่วนร่วมในการเรียนและเลือกเรียนอย่างอิสระ ($\bar{X} = 4.487$, S.D. = 0.537) และการมีอารมณ์เชิงบวก ($\bar{X} = 4.486$, S.D. = 0.537) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเห็นคุณค่าของชีวิต ($\bar{X} = 4.485$, S.D. = 0.534)

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน ในภาพรวมมีค่าดัชนีความต้องการ PNI Modified = 0.458 คิดเป็นร้อยละ 45.80 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่จำเป็นพัฒนาด้านแรก คือ การเห็นคุณค่าของชีวิต (PNI Modified = 0.469) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเรียนและเลือกเรียนอย่างอิสระ (PNI Modified = 0.468) การมีอารมณ์เชิงบวก (PNI Modified = 0.461) การมีเป้าหมายในการเรียนรู้ (PNI Modified = 0.453) และการมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล (PNI Modified = 0.450) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุด คือ การมีความรู้ความเข้าใจและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ (PNI Modified = 0.445)

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 1 และ 2 พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) ทั้งในระดับภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (ราว 0.445 - 0.479) ซึ่งแสดงถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการตามแนวคิด “การเรียนรู้อย่างมีความสุข” ของผู้เรียน เหตุผลสนับสนุนว่า “ช่วงเวลาการเก็บข้อมูลในช่วงโควิด-19” ส่งผลต่อค่า PNI Modified ดังกล่าวให้สูงขึ้น การระบาดของโควิดทำให้โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เช่น เรียนออนไลน์แบบเร่งด่วน ขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยี บุคลากร และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ทำให้ “สภาพปัจจุบัน” ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับ สื่อ, แหล่งเรียนรู้, การประเมินผล, และ อารมณ์ของผู้เรียน ส่งผลให้ช่องว่างระหว่าง “สภาพปัจจุบัน” และ “สภาพที่พึงประสงค์” กว้างขึ้น ซึ่งนำไปสู่ค่า PNI Modified สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน ผู้วิจัยขออภิปรายผลโดยจำแนกตามลำดับความต้องการจำเป็นของรายด้านของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของขอบข่ายด้านการบริหารวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทพสุตา เมฆวิสัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังที่มีต่อการปรับปรุงและพัฒนาบริหารวิชาการให้ดียิ่งขึ้น จึงถือเป็นโอกาสอันดีที่จะขับเคลื่อนการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (เทพสุตา เมฆวิสัย, 2563) ทั้งนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรยังคงถือเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการบริหารวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศรี เณรจาที และวัชร ชูชาติ ที่ระบุว่า การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา อันเป็นการนำสู่กระบวนการปฏิบัติจริง โรงเรียนจึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อเป็นหลักสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ (สมศรี เณรจาที และวัชร ชูชาติ, 2560) ซึ่งเช่นเดียวกับงานวิจัยของ Liangcheepchop, C. เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ที่พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมากและด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (Liangcheepchop, C., 2018)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการเห็นคุณค่าของชีวิต สอดคล้องกับ ปกรณ์ ประจัญบาน และ ลภัสรดา จูเมฆา ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนจะประสบความสำเร็จเมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้และของตนเองว่าเรียนแล้วได้อะไร เรียนไปเพื่ออะไร ผู้เรียนจะเห็นว่าบทเรียนมีคุณค่าก็ต่อเมื่อสิ่งที่เรียนนั้นเป็นประโยชน์ และมีความหมายต่อตนเองแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่มีสมรรถนะเป็นฐานมีความสำคัญ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการบริหาร

วิชาการให้สามารถเสริมสร้างพฤติกรรมให้เกิดขึ้นในผู้เรียน (ปกรณ ประจัญบาน และลภัสรดา จูเมฆา, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา แปนพุดเย็น ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้เท่าที่ หรือการแสดงออกของนักเรียนที่แสดงความรู้สึกที่ดี รู้สึกสนุก รักในการเรียนไม่เกิดความเครียดหรือเบื่อหน่ายต่อการเรียน มีความพึงพอใจ ตั้งใจกระตือรือร้นในการเรียน และมีกำลังใจในการแสวงหาความรู้ มีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการมีความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระที่ได้เรียน นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ (ปัทมา แปนพุดเย็น, 2557)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอย่างกับสิ่งที่ควรเป็นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับเปลี่ยนแนวทางการประเมินผลจากรูปแบบเดิมที่เน้นผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณไปสู่การประเมินที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคล และส่งเสริมแรงจูงใจภายในของผู้เรียน ทั้งยังควรเป็นกระบวนการที่สร้างคุณค่าและความหมายในตัวการเรียนรู้เอง ในด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขของผู้เรียนพบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ “การเห็นคุณค่าของชีวิต” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ในยุคใหม่ เนื่องจากผู้เรียนที่สามารถตระหนักถึงคุณค่าและเป้าหมายของตนเองได้ จะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองอย่างสมดุลทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจอย่างยั่งยืน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากภายในตนเองมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนควรวางแผนพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการตามแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขในทุกมิติอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการพัฒนานโยบายและเครื่องมือการวัดผลที่สามารถสะท้อนคุณภาพการเรียนรู้ในระดับลึก ไม่จำกัดเฉพาะผลการสอบหรือผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณเท่านั้น แต่ควรรวมถึงปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ความสุข และแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วย นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและดิจิทัลให้เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข เช่น การจัดห้องเรียนที่สร้างแรงบันดาลใจ การจัดระบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต หรือการออกแบบแหล่งเรียนรู้ที่เปิดกว้างและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ เกิดพลังภายในในการพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต ควรมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าของชีวิตของผู้เรียน อาทิ บริบทครอบครัว รูปแบบการเรียนการสอน สื่อ หรือบทบาทของครูในฐานะผู้นำทางการเรียนรู้ ทั้งนี้ ยังควรพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการที่มีลักษณะเชิงบูรณาการ โดยอาจใช้โมเดลเชิงระบบหรือกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้แนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงและเกิดผลอย่างยั่งยืนในระดับสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เทพสุดา เมฆวิสัย. (2563). การบริหารวิชาการตามแนวคิดสมรรถนะหลักของนักเรียนโรงเรียนสร้างสรรค์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปกรณ ประจัญบาน และลภัสรดา จูเมฆา. (2561). การพัฒนาแบบประเมินการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตครูในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 20(4), 118-128.
- ปัทมา แปนพุดเย็น. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สมศรี เณรจาที และวัชร ชูชาติ. (2560). การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2580. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2566). รายงานแนวโน้มการพัฒนาการศึกษาไทย พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Huebner, E. S. R. (2006). An introduction to the special issue on positive psychology and school psychology. *School Psychology Quarterly*, 21(2), 129-133.
- Liangcheepchop, C. (2018). Academic administration strategies of primary schools based on the Thai 4.0 concept. in Master's thesis. Burapha University.
- UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. Paris: UNESCO Publishing.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row.